

www.gxp.com.ua

СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В СФЕРІ НАДРОКОРИСТУВАННЯ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Ткаченко М. В.,
ДГП «Геолекспертиза»

СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Актуальність теми презентації ДГП «Геолекспертиза» обумовлена тим, що подальший успішний розвиток економіки України та її ресурсно-сировинна база є локомотивом всього промислового виробництва. Важливо підкреслити той факт, що розквіт індустрії надрокористування неможливий без залучення великих іноземних і внутрішніх інвесторів

ГАРМОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ СТАНДАРТІВ ГЕОЛОГІЧНОЇ ЗВІТНОСТІ

Для створення позитивного інвестиційного клімату в сфері надрокористування Українське законодавство має бути приведене до загальноприйнятих у світі норм. Без вирішення цих питань, інвестиції в Україну будуть непрозорими та ризиковими.

В даний час в умовах системної модернізації економічної системи України особливе значення для країни набуває ефективне функціонування гірничої промисловості, успішний розвиток якої, повинна забезпечити законодавча база країни. Яка, в свою чергу, повинна відповідати регуляторним нормам в світі та ЄС.

ГАРМОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ СТАНДАРТІВ ГЕОЛОГІЧНОЇ ЗВІТНОСТІ

Неповнота прийнятих основ державної мінерально-сировинної політики, а також відсутність законодавчо закріплених гарантій захисту інвестицій є основними проблемами освоєння мінерально-сировинної бази України.

Метою презентації є визначення шляхів підвищення інвестиційної привабливості об'єктів надрокористування на основі розробки організаційно-економічного механізму взаємодії держави і потенційних інвесторів.

Ініціатива прозорості видобувних галузей (EITI), як незалежний і добровільний стандарт для забезпечення прозорості в управлінні природними ресурсами України

В рамках впровадження нормативного забезпечення EITI в Україні було розроблено та зареєстровано у Верховній Раді **проект Закону України №6229 “Про забезпечення прозорості у видобувних галузях”**, що підвищило значення прозорості геологічної інформації в Україні для подальшого розвитку інвестиційної діяльності.

Глобалізація світового господарства спонукає гармонізувати українські стандарти геологічної звітності з міжнародними кодексами і правилами, а саме:

- уніфікувати основні показники геологічних та економічних ризиків;
- визнати кваліфікацію та компетентність вітчизняних експертів на світовому рівні;
- розширити функції експертних підприємств.

ЕІТІ (Ініціатива прозорості видобувних галузей) спрямована на зміцнення системи управління та підвищення транспарентності та підзвітності в видобувному секторі

Країни багаті корисними копалинами мають потенціал стати джерелом великих доходів для сприяння економічного зростання, а також скорочення масштабів дефіциту бюджету. Визнано, що якщо система державного керівництва слабка, видобуток природних ресурсів може мати зворотній ефект, привести до бідності, корупції та конфліктів.

Ініціатива прозорості видобувних галузей має ретельно опрацьовану і гнучку методологію моніторингу, узгодження платежів компаній та державних доходів. Кожна країна-виконавець створює свій власний процес ЕІТІ, який контролюється групою за участю багатьох зацікавлених сторін та представниками уряду. Міжнародна рада ЕІТІ і Міжнародний секретаріат, що базується в Норвегії, є хранителями методології ЕІТІ на міжнародному рівні.

Для імплементації міжнародних стандартів, запропонованих в рамках Ініціативи прозорості видобувних галузей, а також організаційно-економічного механізму підвищення інвестиційної привабливості освоєння мінерально-сировинної бази України, необхідні:

- ✓ організація виконання дохідної та ризикової складової інвестицій в геолого-розвідувальному секторі;
- ✓ облік рівня дефіциту корисних копалин.

Відповідність міжнародним стандартам

Необхідною умовою для підтримки конкурентоспроможності вітчизняних товарів на світовому ринку в умовах СОТ (Україна з 16 травня 2008 року (152-й член СОТ) є їх відповідність міжнародним стандартам. Підвищення інвестиційної привабливості, а також заохочення малого і середнього бізнесу України вимагають гармонізацію класифікації ресурсів і запасів корисних копалин з міжнародними кодексами. Складання звітів у відповідності до міжнародних стандартів звітності має знаходити своє відображення в показниках геологічного ризику при розрахунку відповідного коефіцієнта. Додаткове залучення інвестицій в геолого-розвідувальний сектор може забезпечити поява на українському ринку ряд великих міжнародних страхових компаній, здатних покривати ризики надрокористувачів, а також створити додаткові венчурні фонди. Диференціювати розміри очікуваного відшкодування страхової премії пропонується за рівнем потреби в зазначеній сировині, вартості імпорту та величини геологічного ризику відповідно до пропонованого алгоритму оцінки інвестиційної привабливості об'єктів на дефіцитні види корисних копалин.

ЕІТІ: спрямована на підвищення прозорості фінансових операцій між урядом та компаніями в видобувних галузях.

Переваги для компаній:

- Пом'якшення ризиків в області інвестування
- Пом'якшення ризиків наслідку політичної нестабільності
- Зменшення оперативних і фінансових ризиків
- Передбачувана оперативна обстановка
- Скорочення капітальних витрат
- Розширення доступу до ринку шляхом створення рівня співпраці та запобігання корупції
- Імплементація соціальної ліцензії для галузі надрокористування
- Поліпшення зв'язків з акціонерами та доступу до капіталу
- Переваги для репутації компаній - статус лідерства, визнання транспарентності, демонстрація вкладу в економіку країни

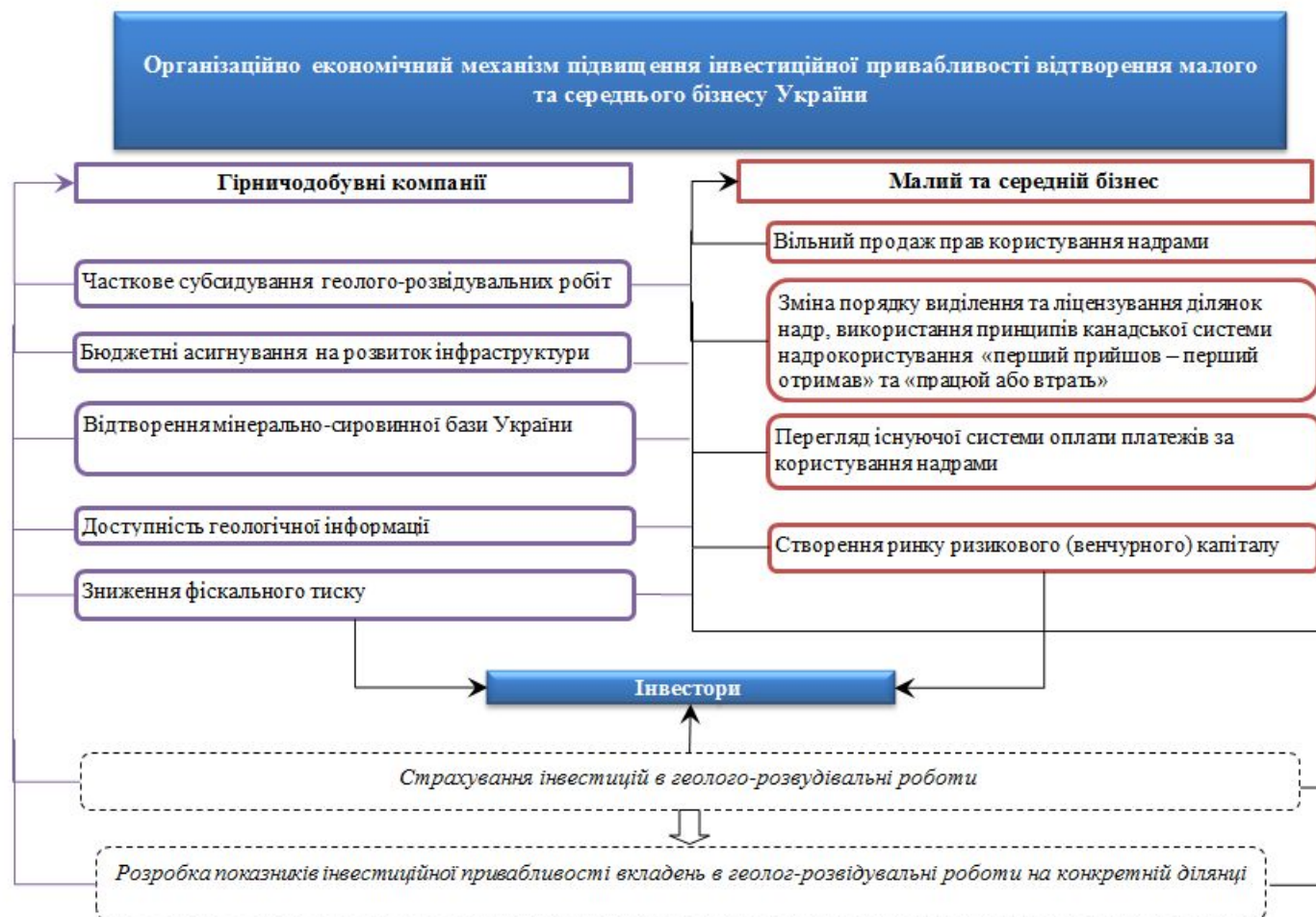
Основні переваги впровадження ЕІТІ

Основні переваги впровадження ЕІТІ:

- Співпраця з урядом приймаючої країни в рамках ЕІТІ, включаючи допомогу впровадження робочого плану ЕІТІ, а також узгодження із загальною типовою формою звітності, протягом поточного і звітного періоду
- Залучення зацікавлених суб'єктів
- Надання підтримки для зміцнення потенціалу компаній
- Вільне просування ініціативи ЕІТІ з обов'язковим обговоренням всіх деталей
- Відкрите розміщення інформації, щодо всіх внесених оплат (наприклад, ліцензійна плата, податки, грошовий збір за перевезення копалин - не включаються непрямі витрати, такі як, будівництво інфраструктури або нові робочі місця для місцевого населення
- Попередньо обговорена додаткова інформація з приймаючою країною
- Перспективи зняття конфіденційності
- Перспективи відкритих розміщень оплат від країн, які не є членами ЕІТІ
- Гарантоване забезпечення оплати, що підлягає перевірці (наприклад, зовнішній аудитор повинен підтвердити, про те що інформація подана в ЕІТІ зівпадає з фінансовою звітністю компанії)

Механізм підвищення інвестиційної привабливості

Взаємозв'язок між причинами дефіциту копалин в Україні

Взаємозв'язок між причинами дефіциту копалин в Україні і основними напрямками розвитку мінерально-сировинної бази України

ДГП “Геолекспертиза”

Система показників інвестиційної привабливості

Стійкі конкурентні позиції в умовах глобалізації бізнесу

Головною метою надрокористувачів є надбання стійких конкурентних позицій в умовах глобалізації бізнесу. Компанії повинні мати чітке уявлення про основні фактори, що визначають успіх на конкурентних ринках надрокористування, враховувати найважливіші тенденції розвитку світової гірської промисловості та адекватно, оперативно на них реагувати. Одним з важливих елементів правильного бізнес-підходу - є складання інвестиційного проекту. У міжнародній практиці, отримання ліцензії на розробку корисних копалин прямо пов'язано з затвердженням переможця на конкурсній основі. Важливою складовою пакету документів є складання інвестиційного проекту на розробку ділянки, що ліцензується. Саме тому власне боротьба за ділянку на якій компанія або інвестор передбачає видобуток починається зі складання реального бізнес плану

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ

Зацікавленість держави, як учасника процесу визначається не тільки рентними платежами і податками від діяльності даного інвестора, а й актуальністю проекту для даної конкретної місцевості, захистом законних інтересів місцевих громад та урахуванням усіх факторів. В першу чергу, важливими питаннями є захист навколишнього середовища і створенням робочих місць. Тому для отримання права на розробку ділянки, здобувач складає інвестиційний проект, який містить також інвестиційні зобов'язання, які власне і розглядаються на конкурсі.

Інвестор в разі перемоги на конкурсі зобов'язаний чітко слідувати своїм інвестиційним зобов'язанням. Контроль за дотриманням цих зобов'язань лежить, як на самому інвесторі, так і на контролюючому органі. Також діяльність інвестора має бути доступна для громадського суспільства. Саме в цій складовій і мають бути задіяні ключові засади ЕІПІ. Якщо контролюючий орган знайшов невідповідність (зменшення) реальних інвестицій із затвердженим планом, інвестору виноситься припис усунути невідповідність в призначений термін.

Інвестиційний проект

мета проекту

Будь-який інвестиційний проект, незалежно від його структури, типу проекту та інших індивідуальних особливостей, повинен ефективно вирішувати такі головні завдання:

- Сформулювати інвестору причини зацікавленості об'єктом надрокористування і викласти аргументи, що дозволяють вважати його здатним успішно здійснити задумане.
- Ознайомити надрокористувача з поточним станом справ, розкриваючи всю інформацію, необхідну для розуміння маркетингових, операційних і фінансових процесів, що впливають на проект або створюють передумови до його здійснення.
- Проаналізувати ринкові перспективи проекту, сформулювати і обґрунтовувати ринкову стратегію, побудувати переконливі висновки про можливі доходи та терміни окупності.
- Описати необхідні для реалізації проекту ресурси і важливі організаційні питання, представити напрямки розвитку бізнесу.
- Розкрити «економіку проекту», показати принципи формування його бюджету і вигоди для учасників
- Оцінити ризики, пов'язані з реалізацією проекту, і по можливості прорахувати наслідки, до яких можуть призвести ці ризики
- Донести соціальні зобов'язання які повинен буде взяти на себе інвестор під час реалізації проекту

Дії щодо поліпшення інвестиційного клімату в галузі надрокористування

В даний час необхідно провести масштабну роботу над проектом Кодексу про надра України з метою поліпшення інвестиційного клімату в галузі, ґрунтуючись на передовому міжнародному досвіді ЕІТІ та отримати:

- спрощення отримання права на користування надрами;
- впровадження міжнародної системи стандартів звітності по запасах;
- закладення механізмів стимулювання інвестицій в геологорозвідку;
- максимальне усунення зайвих адміністративних бар'єрів, скорочення процедур і термінів отримання дозвільної документації;
- надання державних правових гарантій інвестору щодо можливості реалізації інвестиційного проекту в разі отримання ліцензії

Концептуальні підходи у процедурі ліцензування

З урахуванням викладеного, у процедурі ліцензування необхідно використовувати такі концептуальні підходи:

1. В якості основного способу надання права надрокористування необхідно проводити аукціон (конкурс).
2. Для гарантій інвесторам, які вкладають кошти в геологорозвідку, необхідно встановити порядок, де інвестор, що вклав ресурси в геологічне вивчення має пріоритетне право в отриманні подальшої ліцензії на видобування щодо цього об'єкту.
3. Основною формою договору – має бути типовий контракт, який підписується переможцем конкурсу, потім направляється в міністерство і підписується ним без будь-яких додаткових експертиз.
4. Укладення контракту – не повинно залежить від наявності проектного документа. Проектні документи повинні готуватись та проходити необхідні експертизи - вже після укладення контракту.

Концептуальні підходи у процедурі ліцензування

- ❑ Порушення найважливіших проектних показників буде прирівнюватися до порушення контрактних зобов'язань. Важливим для інвесторів на практиці наслідком пропонованого «розмежування» контракту і проектного документа є також те, що обсяги видобутку не будуть вказані в контракті.
- ❑ У частині держекспертизи проектних документів - також заплановані спрощення за наступними напрямками:
- ❑ з базових проектних документів - тільки два види експертизи - екологічна і проектно-кошторисна - на відповідність позитивної практики розробки надр (раціональне використання надр);
- ❑ з базових технічних проектних документів (сейсміка, буріння свердловин, ліквідація та ін.) - екологічна експертиза і експертиза в галузі промислової безпеки.

Концептуальні підходи у процедурі ліцензування

У частині підрахунку запасів мінеральної сировини - нормативно-технічну базу України, щодо класифікації та підрахунку запасів необхідно буде поетапно гармонізувати з міжнародними стандартами при збереженні адекватного рівня держконтролю. Такий підхід відповідає передовому зарубіжного досвіду (наприклад, досвіду Норвегії, яка займає лідируючу позицію в рейтингу якості держуправління сферою надрокористування).

Крім того, для скорочення часових і фінансових витрат інвесторів, передбачається скоротити адміністративні бар'єри в процесі держекспертизи запасів.

Інноваційний Принцип повинен ґрунтуватися на принципі «єдиного вікна» і розглядати проектний документ на видобування з одночасною експертизою підрахунку запасів і коефіцієнтів вилучення.

Ці та інші нововведення, передбачені в рамках гармонізації законодавства, в сукупності, забезпечать еволюційний шлях реформування шляхом значного зниження адміністративних бар'єрів і скорочення термінів отримання дозвільної документації, при збереженні адекватного рівня державного контролю раціональної розробки надр

Синергетичний ефект

Також для залучення в сферу надрокористування малих і середніх підприємств для розробки малих родовищ актуальним завданням є допомога цим підприємствам в організації збуту видобутої продукції. Держава повинна гарантовано викуповувати за адекватною ціною все обсяги корисних копалин з подальшою їх реалізацією на товарно-сировинній біржі переробними підприємствами, формуючи при цьому об'ємні лоти.

Такий підхід дасть можливість ввести в експлуатацію безліч малих родовищ, які для великих інвесторів можливо будуть не дуже привабливими, але синергетичний ефект роботи малих та середніх підприємств буде відчутним, як для галузі в цілому, так і для держави. Це податки, це зайнятість населення це стійка робота переробних потужностей, в кінцевому підсумку - це економічне зростання

